

VÝCHODNÍ ASIE

Základní znaky oblasti

- 1) v centru se nachází nejlidnatější země světa – Čína
- 2) periferie → nejmocnější národní ekonomiky
- 3) pobřeží + poloostrovy + ostrovy → nově se transformující země (Asijské draci x tygři)
- 4) FGS regiony: Horská centrální Asie, Himaláj, Tibetská plošina, Rovinatá centrální Asie, Východní Čína, Příamurí a Korea, Japonské ostrovy + Altaj a Sajany, Příbajkalí a zabajkalí
- 5) 7 politických entit: Čína, Mongolsko, Severní Korea, Jižní Korea, Japonsko, Taiwan, Maccao + Hongkong
- 6) jádro rozvojové osy Pacifické pobřeží (Pacific Rim)
- 7) dominantní pól rozvoje – Japonsko → snižování okolních disparit (Jižní Korea, JV Čína)
- 8) historické civilizační centrum → Čína (historicko-geografický význam pánevních oblastí velkých řek) → odolávala útoků Ruska i Japonska
- 9) příklad významných regionálních disparit → geografie ekonomické nerovnosti
- 10) oblast výrazné politické nestability: Kurilské ostrovy, Korejský poloostrov, Taiwan, Tibet aj.

Dílčí regiony

1. Vlastní (vnitřní) Čína
2. Tibet
3. Xinjiang
4. Mongolsko
5. trojúhelník JAKOTA

1. VLASTNÍ ČÍNA

I. Historické milníky

- a) expanze čínského impéria
  - dynastie Říše středu (jádrová oblast) + dynastie Shang → do 1120 př.n.l.
  - dynastie Han – expanze, hedvábná stezka (obchod s Římem), Hanové → 207 př.n.l. – 220 n.l.
  - dynastie Čching – vláda Mandžů (původně měli pomoci ohrožené dynastii Ming), expanze přes Indočínu, Tibet a Turkestán → 1644 – 1911 n.l. po pádu → územní ztráty
- b) dálkový obchod
  - Evropané: zájem o obchod (**Portugalci, Holanďané, Španělé, Dánové, Britové...**) - hlavní obchodní artikl: **hedvábí, čaj, porcelán** → za **stříbro** ze španělské Ameriky
  - Číňané neměli zájem o obchod s Evropou
  - všechn obchod musel přes Kanton – tam Evropané mohli zřídit jen malé faktorie („**kong**“) → mnoho prostých Číňanů ale chtělo obchodovat → odešli za hranice → počátek čínské diaspory (prvním centrem o. Luzon)
- c) opiové války
  - Britové začali dovážet opium z Bengálska → tisíce Číňanů závislých – císař zakázal dovoz
  - Britové zaútočili, ohrožovali Nanking (Nanjing) → **dohoda z Nankingu (1842)**: Britové získali Hongkong a svolení k obchodu v pěti „smluvních přístavech“: **Kanton, Xiamen, Fuzhou, Ningbo, Shanghai**
  - 2. válka – Číňané musí platit reparace, Tianjin přidán ke smluvním přístavům
- d) vznik Čínské lidové republiky
  - 1. října 1949: vyhlásil Mao Ce-tung
- e) zemědělská a průmyslová revoluce
  - 1950 **pozemková reforma** – **půda vyvlastněna a rozdělena** rolníkům
  - 1953 **kolektivizace**
  - těžký průmysl považován za základ hospodářství, preferován → většina investic do průmyslu
  - „**Velký skok vpřed**“ (1958-61) – snaha o hluboké změny v krátkém čase, vytvořeny „lidové komuny“ – společný život, vzestup průmyslové výroby – ale nízká kvalita, roztržka se SSSR (1959 odjely tisíce poradců i s technikou a dodávkami)
  - **důsledky**: přerušeny tržní vztahy, nefunkční distribuční systém, zemědělství investičně zanedbáno, miliony lidí vykořeněny nucenou migrací do měst, přerušeni dodávek ze Sovětského svazu → katastrofální hladomor, epidemie: **14 až 26 milionů přímých obětí**

- „**Kulturní revoluce**“ (1966-76) – rolníci museli plnit stanovené kvóty, zbytek produkce mohli prodat na místním trhu → Mao 1966: **Velká proletářská kulturní revoluce**
  - cíl: poskytnout mladým revoluční zkušenost → milióny mladých poslány z měst na venkov (do r. 1975 – 10 mil. mladých přesídleno) → vytvořili „**rudé gardy**“ (ničili vše staré – tradice, zvyky, kláštery...) → nakonec Mao povolal armádu k obnovení pořádku
  - destrukce společenských struktur na všech úrovních, perzekuce vzdělaných vrstev, tlumení růstu měst, kult osobnosti
  - důsledek: opět **zastavení hospodářského rozvoje**
- **reformy**: 1976 smrt Mao Ce-tunga ukončila kulturní revoluci → nástupcem **Tcheng Siao-pching** (Teng Xiaopeng)
  - změna programu: začátek „tržních“ reform
  - komuny nahrazeny „*systémem zodpovědnosti domácností*“ (částečná možnost rozhodovat, co pěstovat)
  - **kolektivizace prakticky zrušena**
  - konec spoléhání se na vlastní zdroje
  - volné ekonomické zóny
  - plánování decentralizováno
  - demokratizace – ale ukončena 1989 – Tchie-nan-men (Tienanmen)

II. Současná Čína

- administrativní struktura
  - **22 provincií** (*šeng – sheng*)
    - historické regiony, stabilní
    - Čína považuje Tchaj-wan (Taiwan) za 23. provincii
  - **5 autonomních oblastí** (*c'-č'-čchü – zizhiqu*)
    - nízký stupeň autonomie, oblasti s ne-chanskými menšinami
Sin-ťiang (Xinjiang) – *Ujgurové, Kazaši, Tádžikové*
Tibet (Xizang) – *Tibeťané*
Kuang-si (Guangxi) – *Čuangové, Ji, Buji, Dong, Jiao...*
Ning-sia (Ningxia) – *Hui* (muslimové)
Vnitřní Mongolsko (Nei Mongol) – *Mongolové, Evenkové*
  - **4 samosprávná města** (*š`- shi*)
Peking, Tchien-ťin (Tianjin), Šanghaj, Čchung-čching
  - **2 zvláštní administrativní regiony**
Hongkong, Macao
- systém chu-kchou
  - **systém registrace domácností**
  - každý občan je registrován jako obyvatel města nebo venkova
  - nezemědělci jsou podporováni přiděly potravin, bydlení
  - chu-kchou určuje identitu a místo ve společnosti → je velmi obtížné ho změnit, váže lidi k místu narození, omezuje migraci → sňatková migrace
- striktní populační politika
  - 70. léta: 2 děti ve městě, 3 na venkově
  - zpřísnění: 2 děti kdekoliv
  - 80. léta: jen 1 dítě
  - 90. léta: částečné uvolnění
  - Komise pro plánování rodiny
- **hospodářství**
  - 1949 – 1978: **centrálně plánované hospodářství**
    - většina investic do průmyslu, zvláště těžkého
  - od r. 1978 – přechod ke **smíšené ekonomice**
    - umožněno malé podnikání v průmyslu
    - otevření ekonomiky (**zahraniční obchod, investice**), uvolnění cen
  - otevření ekonomiky – **zvláštní ekonomické zóny**
    - **otevřené pobřežní zóny**
      - 4 původní (1979): *Shenzhen* (blízkost Hong Kongu → levnější prac. síla + ... → přesun, *Zhuhai* (Perlová řeka), *Shantou*, *Xiamen*)
      - 1988: o. *Hainan*
  - **otevřená města** – podpora investic a obchodu

- 14 měst (od r. 1984) – na pobřeží a podél Jang-c-ťiang
- 1988: **otevřené ekonomické zóny**
  - *delta Jang-c-ťiang* (Šanghaj a okolí)
  - *delta Perlové řeky* (Kanton a okolí)
  - *delta řeky Minnan* (Xiamen a okolí)

Regionální politika + regionální rozdíly

- **centrálně plánovaná ekonomika**
  - hlavní průmyslovou oblastí Mandžusko
  - snaha o rovnoměrné rozložení výroby
  - přesun zbrojní výroby od pobřeží do „**regionů třetí vlny**“
    - Sičuan, Kan-su, Kuej-čou...
  - vznik nových prům. regionů založených na místní těžbě
  - **pomalý rozvoj jihu** (špatná infrastruktura)
- **po r. 1978:**
  - efektivita > rovnost
  - otevřená ekonomika > soběstačnost
  - hlavní rozvojová oblast: jižní pobřeží – „**sunbelt**“
    - od Kantonu po Šan-tung
  - **zvyšují se reg. rozdíly** – hlavně sunbelt vs. ostatní Čína
    - sunbelt hlavní cílovou oblastí migrace
  - **prohlubují se rozdíly mezi městem a venkovem**
    - příjem na venkově jen 1/3 příjmu ve městech

III. Hospodářská centra

1. Mandžuská kotlina
2. severočínská část Velké čínské nížiny (dolní tok Huang He)
3. východočínská část Velké čínské nížiny (dolní tok Chang Jiang)
4. dolní tok Xi Jiang (Perlové řeky)

1. Mandžuská kotlina

- a) primárně průmyslová oblast, zemědělství jen ostrůvkovité
- b) **situace dnes:** staré průmyslové zóny – chabá regionální infrastruktura: zaostalé zařízení, neodpovídající dopravní systém, nerekonstruované budovy, nadměrné znečištění ovzduší, vody a půdy
- c) vyhnání Japonců (budovali infrastrukturu) → příchod Sovětů (40. léta 20. st.) → rabování zařízení
- d) nerostné zdroje (rudy Fe, Al, Zn + černé uhlí a ropa) → Sověti: priorita průmyslu (50. – 70. léta 20. st.) → nárůst populace a růst měst (migrace za prací → budování potřebné infrastruktury) → 70. léta 20. st. **ROZMACH** (1/4 výroby Číny) – pěstování plodin nad přírodní limity → dokonalá ukázka komunistického plánování // 80. léta → změna ekonomiky na tržní hospodářství → neschopnost adaptace → doporučena restrukturalizace a privatizace → výrobní jednotky nebyly schopny se přizpůsobit proměně → dnes 12 % výroby (stejně jako na JV Šanghaj → Guangdong)
- e) **výhledy:** přetrvávající lokalizační výhody – zdroje nerostných surovin, zásoby kvalitního dubového dřeva, strategická dopravní pozice Charbinu (železniční křižovatka, významný vodní tok) → sjednocení Koreje + nárůst významu Vladivostoku a Nachodky → možný ekonomický růst

2. severočínská část Velké čínské nížiny

- a) opakující se krajinný obraz:
  - geometricky pravidelně rozložené a vzdálené vesnice (stihnout se vrátit za denního světla)
  - pravidelná síť zavlažovacích kanálů (zavlažování)
  - řady stromů lemující pole a farmy (proti větrné erozi)

- b) úrodné půdy – směs říčních naplavenin a spraše (unášen větrem → možné zdravotní komplikace)
- c) zavlažovací kanály – v místě výskytu snižují negativní dopad sucha, nejsou všude – vodní přehrady
- d) zemědělská hustě osídlená oblast: pšenice, sojové boby, čirok a proso, bavlník, tabák, zelenina a ovoce → produkce neprodukuje velký přebytek
- e) jádrová oblast – póly rozvoje: **Peking** (14 mil. obyv) administrativní centrum s historicky významným centrem, **Tianjin** (11 mil. obyv.) vůdčí průmyslový komplex (investice do chemického, hutnického, strojírenského a textilního průmyslu) – strategická dopravní poloha
- f) Vnitřní Mongolsko AO – útočiště Mongolů a čínských migrantů, kočovné pastevectví; centra Hohhot + Baotou (výraznější – zásobuje farmáře; částečný vliv čínské hospodářské politiky (zavlažování, nárůst průmyslu); potenciál: nově objevené naleziště nerostných surovin → rozvoj průmyslu

3. východočínská část Velké čínské nížiny

- a) osa území → splavný tok Chang Jiang → Nanjing až konurbace Wuhan
- b) Velký průplav – mezi Huang He a Chang Jiang → zavlažování pro pěstování pšenice a rýže
- c) vodní energetika: vodní přehrady (př. Tři soutěsky)
- d) centra osídlení
  - **Šanghaj** – největší čínské město (> 17,5 mil. obyv.), otevřený přístav, průmyslový komplex Pudong
  - **Wuhan** – ekonomické a dopravní centrum
  - **Sečuánská pánev** (115 mil. obyv.) – horní tok Chang Jiang, úrodná zemědělská oblast: rýže, pšenice, kukuřice, sojové boby, čajovník, cukrová třtina; velká podobnost s JV Asii

4. dolní tok Xi Jiang (Perlové řeky)

- a) minimum podobných znaků s předchozími pánevními oblastmi: vyšší reliéf, problémy se zdroji vody → omezené zemědělství (vyšší reliéf); ale sklizeň rýže 2x ročně (subtropické klima)
- b) nedostatek nerostných surovin (energetických) + velká vzdálenost → rodící se pól rozvoje na Pacifickém pobřeží (Pacific Rim) zaměřený na obchod
- c) centra osídlení: **Kanton** (Guangzhou) a **Hong Kong**

2. TIBET

---

1) Autonomní oblast okupována Čínou (málo přes 2 mil. obyvatel)

2) 2 oblasti

a) **oblast Himaláje a Transhimaláje**: jádrová oblast, údolí ve výšce 200m, mírné klima s příznivými podmínkami pro zemědělství, hydroelektrárny, centrum: Lhasa

b) **Cchajdamská pánev**: nomádští pasteveci, naleziště ropy a zemního plynu

3) dominance dynastie Čching (1720) → 1950 kontrola čínským režimem (potlačena povstání) → likvidace tibetského kulturního dědictví (vyhnání mnichů z kláštera, nevhodná výstavba)

3. XINJIANG

---

1) autonomní oblast, 1/6 celkové rozlohy Číny – oblast Tarimské a Džungarské pánve s Ťan-šanem

2) 1949 → výstavba vodních cest, kanát, oáz → rozvoj přírodními podmínkami limitovaného zemědělství → pšenice a bavlník

3) Džungarská pánev (17. mil. obyv.) – strategický dopravní koridor (Z – V), naleziště ropy

4) národnostní mix: muslimští Ujgurové (oázy v Tarimské pánvi), Kazaši, Kyrgyzové, Tádžikové

5) strategická oblast: vesmírný program, jaderný program; (konflikty s Ruskem)

4. MONGOLSKO

- 1) Mongolská říše
- 2) úzké vztahy s Ruskem (Sovětským svazem) a Čínou → invaze (na Moravu také) ve 13. st. (dynastie Yuan) x 1600 – 1911 → pod kontrolou Číny
- 3) Vnější a vnitřní (součást Číny) Mongolsko, nárazníkový stát (Rusko x Čína)
- 4) 70 let bylo pod vlivem Sovětského svazu (ekonomicky i politicky)
- 5) nomádský způsob života

5. TROJÚHELNÍK JAKOTA (Japonsko, Korea, Taiwan)

I. JAPONSKO

a) Historie

šógunát a izolace

- kolem r. 400 – migrace z Korejského poloostrova
  - zemědělci, znalost pěstování rýže
  - předtím na ostrovech kultura Džómonů - lovci a sběrači
- období Tokugawa (1603-1868)
  - období šógunů, vojenská moc
  - hlavní město z **Kjótó do Edo** (Tokio)
  - **politika izolace**
    - obava z politického a ekonomického pronikání Evropanů
    - zákaz obchodu cizím lodím (jediný otevřený přístav: Nagasaki pro Čínu a Nizozemí)
    - zákaz cestovat do zahraničí – zamezení průniku křesťanství (vyvarovat se situaci na Filipínách)

modernizace

- 1854 komodor Perry (USA) v Jokohamě
  - vynutil otevření japonských přístavů (následovaly evropské země)
  - důsledkem otevření země pád šógunátu (1868), obnova císařství – dynastie Meidži
- **modernizace a industrializace**
  - vzorem Británie
    - podobnost – izolovanost x rozdílnost (velikost, rozdrobenost, reliéf)
    - setřetí rozdílů: vytváření umělé pevniny
    - urbanizace (79 %) zabrala úrodnou půdu → 3 rozsáhlejší zemědělské oblasti: nížina Kanto, nížina Nobi, Kansaiská oblast
  - zrušení feudálního systému (**reformy Meidži**), zavádění evropských institucí a práva
  - růst vzdělanosti, posilování konfuciánských hodnot, kult císaře v šintoismu
  - jádrová oblast **Kantó** → **Nagasaki**

Vojenská expanze

- rychlý růst průmyslu a zbrojní výroby
- **zaibatsu („konglomerát“)**
  - vojensko-průmyslově-finanční konglomeráty
  - silná čtyřka: **Mitsubishi, Mitsui, Sumimoto, Jasuda**
- **územní expanze**
  - **militarizace:**
    - vzorem pruská armáda a britské námořnictvo
  - **válka proti Číně (1894-95)**
    - zisk Formosy (Tchai-wan)

- **válka proti Rusku (1904-05)**
  - obsazení Sachalinu
- **anexe Koreje (1910)**
- **invaze do Mandžuska (1931)**
  - **loutkový stát Mandžukuo (1932)**

„Velká východoasijská sféra prosperity“

- **japonský kolonialismus**
- **1937 útok na Čínu**
- **1940 Indočína**
- **1945 Hirošima, Nagasaki**

Poválečná krize

- **po válce:**
  - okupace (do roku 1952)
  - ztráta území obsazených po roce 1894
  - nedostatek potravin
  - zničená města
- **demilitarizace**
- **demokratizace**
- **zaibatsu zrušeny**
  - na jejich místo keiretsu („série“)
    - spojení výrobních a obchodních firem kolem centrální banky
    - Mitsubishi, Sumimoto, Mitsui...
    - Toyota – člen keiretsu Mitsui (volně přidružený)

Hospodářský zázrak

- **od 50. let**
- **příčiny:**
  - schopnost přijímat cizí vlivy a adaptovat je
    - buddhismus, konfuciánství z Číny
    - instituce, imperiální správa z Británie
    - technologie z Evropy a USA...
  - **konfuciánská etika práce**
  - žádné výdaje na zbrojení (demilitarizace)
  - **U.S. zahraniční pomoc**
    - otevření trhu USA pro japonské výrobky
  - **nízká cena surovin na světovém trhu**
    - konkurenceschopnost japonského zboží na svět. trzích

b) Hlavní ekonomické regiony

PRIMÁRNÍ CENTRA - JÁDROVÁ OBLAST

megalopole TOKAIDÓ (oblasti 1 – 3)

1. plošina Kantó

- Tokio – Jokohama – Kawasaki
- 1/3 japonské populace – 20 % HDP
- průmyslová oblast (výroba lodí až high-tech) → dovoz surovin: rudy kovů (Filipíny, Malajsie, Austrálie, Indie, Afrika), uhlí (Austrálie, severní Amerika), ropa (JV Asie, Indonésie)
- nížina Kantó – zemědělská oblast → není soběstačné → dovoz z Kanady, Austrálie, USA
- Jokohama – významné postavení v loďářském průmyslu
- negativa: seismická oblast

2. Kansaiská oblast

- Ósaka – Kóbe – Kjóto
- Ósaka – historicky významný přístav pro obchod s Čínou
- zemědělská oblast → nedostatečné → dovoz

3. plošina Nobi

- Nagoja (textilní průmysl) – Gifu
- pozitiva: rozloha → větší zemědělská produkce
- negativa: poloha center → komunikace v pásu podél pobřeží, zanášení přístaviště
- silnější orientace na Kansaiskou oblast → postupné splývání

---

4. sever Kjúšú

- konurbace o 5 městech s centrem Kitakjúšú
- spojení s Honšú železnicí a tunely přes Šimonosecký průliv
- historická naleziště černého uhlí → první hutnické závody
- sekundární centra:
  - Hirošima – Kure → těžký průmysl
  - Fukuoka – Nagasaki → výroba lodí
- pozitiva: dobrá poloha pro obchod s Koreou a Čínou

SEKUNDÁRNÍ CENTRA (ostatní oblasti)

1. Toyama

- pozitiva: levná vodní energie → papírenský průmysl, chemický průmysl, textilní průmysl

2. Sapporo

- rozvoj po dokončení tunelu Seikan

c) Japonské zemědělství

- **orná půda jen 12% území**
- **snaha o maximalizaci produkce:** mechanizace, zavlažování, terasovitá úprava
- **pokles zaměstnanosti** z 50 % (1920) na 4 % (1995)
- malé rodinné farmy
  - průměrná výměra farmy 1 ha (!)
- **vysoká cena půdy**
  - **tlak průmyslu, sídel, dopravy**
  - **vysoká intenzita výroby** (rekordně vysoké výnosy, ale i vysoké vstupy)
- **vysoké státní dotace** (náklady na 1 t vypěstované rýže 6x vyšší než import - nabídka od USA)
- **hlavní plodina: rýže** (jižně od 37° s.š. 2 úrody ročně, Japonsko soběstačné)
- **hlavní zdroj bílkovin: ryby (největší rybářská flotila na světě)** - oblast proudu Kurošio
- **změna stylu života a stravy** → Japonci jsou vyšší, těžší a náchylnější k rakovině a cévním chorobám (reakce na západní styl života)

II. KOREA

a) Historie

- spojenci: rozdělení země podél 38. rovnoběžky (1945)
  - severní zónu kontroloval SSSR, jižní USA
  - počátek studené války = spor o charakter voleb v Koreji
  - 1948: srpen – vyhlášení Korejské republiky (jih)
    - září: vyhlášení KLDK
  - 1950: severokorejská armáda napadla jih
  - zapojení čínské armády na straně KLDK → 4 milióny obětí
- konec války (1953)

- vytvořena demilitarizovaná zóna (přísně střežená na obou stranách)
- vznik dvou států s diametrálně odlišnými systémy vlády a hospodářství

b) Severní Korea

- totalitní režim, izolovaný, zájmy jednotlivce podřízeny státu
- filosofie **juche** (sebedůvěra)
  - vládní ideologie
  - kult osobnosti: lidé nemohou uspět bez Velkého vůdce
- 23 mil. obyvatel
- 5. největší armáda na světě (1,1 mil. vojáků)
- hladomor (1995-98) - odlesnění příčinou rozsáhlé eroze, záplavy (cca 1,5 mil. obětí)
- centrální plánování ekonomiky (95% zboží vyrábí státní podniky)
- snaha o soběstačnost
  - ale závislost na pomoci z Číny a SSSR
  - odliv ideologicky motivované pomoci v 90. letech příčinou ekonomické krize
- značné nerostné bohatství:
  - antracit, železná ruda, wolfram, magnezit, zinek...
  - úpadek těžby po ukončení technické podpory z SSSR v roce 1992
- hydroenergetický potenciál: **72%** elektřiny z vodní energie
- hlavní centra: **Pchjongjang** 2,7 mil. obyv. **Hamhung** 850 tis. , **Čchongžin** 700 tis.

c) Jižní Korea

- **asijský tygr**
  - rychlá transformace poválečné chudé zemědělské společnosti na vyspělou prům. zemi
- podmínky úspěchu
  - zemědělská reforma – vzala moc statkářům („**jangban**“)
  - podpora vzdělání
  - masivní ideologicky motivovaná pomoc USA (politika containmentu)
  - konfuciánská etika práce
- tři stupně k úspěchu:
  - lehký průmysl, textil (50. + 60. léta)
  - těžký průmysl – ocel (od 70. let)
  - strojírenství a odvětví s vyšší přidanou hodnotou – automobily, lodě, elektronika.
- „**státní kapitalismus**“ (silná role státu v řízení ekonomiky)
- **čebol** - konglomerát firem
  - **obdoba japonských keiretsu** (čínsky: „shluk úspěchu“)
  - zpravidla rodinný podnik, součástí stovky podniků
  - propojeny se státními bankami
  - na rozdíl od keiretsu řízeny autoritativně: → šéf má vždy pravdu
  - podniková („čebolská“) etika a loajalita, vycházející z konfuciánských tradic
- hospodářství jižní Koreje tvoří cca 30 čebolů
  - **4 největší tvoří 80% HDP:**
  - **Samsung, Hyundai, Daewoo, LG**
- centra: Soul, Pusan, Tegu, Inčchon
- silný konkurent USA a Japonska
- intenzivní urbanizace → rychlé vylidnění venkova

d) regionální komplementarita mezi Severní a Jižní Koreou

III. TCHAJ - WAN

a) Historie

- **1895** okupace Japonskem → hospodářský rozvoj

- **1946** návrat Číně, 1948 migrace Číňanů na ostrov
- **1950 angažování USA v Korejské válce** → zamezení obsazení ostrova armádou ČLR → udržení nezávislosti
- **čínská provincie x samostatný stát**

b) Hospodářství

- koncentrace na západním pobřeží – Taipei
- ekonomický rozvoj po 2. světové válce (zavlažování → větší výnosy; dovoz surovin → těžký průmysl → orientace na high technology)
- největší obchodní partner pro Vietnam